

e-ISSN:2980-2342

ULUSLARARASI TASARIM VE SANAT DERGİSİ
International Journal of Design and Art

Cilt:1 Sayı:1, Mayıs 2023
Volume:1 Issue:1, May 2023

GÜNCEL TÜRK RESMİNDE MODERNİTE KAVRAMI VE RESSAM MUSTAFA CEVAT ATALAY'IN YAZITLAR SERİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

*An Assessment on The Concept Of Modernity in Contemporary Turkish Painting and
Mustafa Cevat Atalay's Inscription Series*

Fatih Başbuğ¹

1 Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar fakültesi Resim Bölümü, Antalya, Türkiye, ORCID: 0000-0001-7600-273X
Sorumlu Yazar e-posta: fbasbug@gmail.com

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale bilgisi:

Geliş/Received:
25/04/2023

Kabul/Accepted:
02/05/2023

Anahtar Kelimeler

Mustafa Cevat Atalay,
Sanat,
Modernite.

ÖZET

Sanat, insan doğasının en önemli bileşenlerinden biri olan duygu ve düşünce süzgecinin materyale dönüşmesidir. Bu süreçte insan, forma biçim kazandırarak, doğanın ötesine taşıdığı nesneye anlam katan varlık, maddeye aşkıdır. Ressam Mustafa Cevat Atalay'ın resimleri incelendiğinde, yaratım sürecinin tüm aşamalarını özümseyen ve özgünlük arayışında forma yeni biçimler kazandıran karakteristik bir kişilik olarak Türk sanatında yer etmiştir. Onun resimlerinde, kadim kültürlerin kültürel kodlarının yansımaları görülmektedir. Yazıtlar serisi, bir dizi çalışması, renklerin lekesel dönüşümleriyle insanı farklı bir seyahate çıkarmaktadır.

Keywords

Mustafa Cevat Atalay,
Art,
Modernity.

ABSTRACT

Art is the transformation of the filter of emotion and thought, which is one of the most important components of human nature, into material. In this process, man is transcendent to matter, the being who gives meaning to the object he carries beyond nature by giving form to form. When the paintings of the painter Mustafa Cevat Atalay are examined, he has a place in Turkish art as a characteristic personality who internalizes all the stages of the creation process and brings new forms to the form in search of originality. In his paintings, reflections of the cultural codes of ancient cultures are seen. The inscriptions series, a series of works, take people on a different journey with the stained transformations of colors.

Bu makaleye atıf yapmak için/To cite this article:

Başbuğ, F. (2023). Güncel Türk Resminde Modernite Kavramı ve Ressam Mustafa Cevat Atalay'ın Yazıtlar Serisi Üzerine Bir Değerlendirme. Ideart Uluslararası Tasarım ve Sanat Dergisi, 1(1), 1-10.

1. GİRİŞ

İnsanların yaşam kültürü içinde, farklılıkları dile getirme ve dışa vurma özelliği dikkati çekmektedir. 17. yüzyılla birlikte, karşıtlığın popüler olduğu süreçte, çağın ötesine geçme ve anlamlandırma, kavramsal teoriyi pratiğe dökmeye yol kat ederek, düşünce temelli yeniliklerin kapısını aralamıştır. Bireysel yaşam tarzı, politik yaşam merkezli olarak, yönetsel süreçler hakkında yorum yapma kabiliyetini artırırken, düşünce ikliminde gelişim gösteren bireylerin dikkat sahasını bu yöne kaydırmıştır. Sanatın hemen her dalında, yaşamdan kesitler hakkında fikir beyan eden sanatçıların çoğunlukla yaşadığı bir süreç başlamıştır. Kimi sanatçılar eserlerinde düşüncelerini ve karşıtlıklarını ileri sürerken, bazı sanatçılar ise eserlerinde politik söylemlerini dile getirmişlerdir. İzleyici kitlesinin dekoratif veya politik alana konumlandığı eserler, üst kültür seviyesine yakın dururken, alt kültür ortamına mesafeli yaklaşmaktadır. Dolayısıyla sanatçı ve yaşadığı toplum arasında belirli bir seviye korunurken, izleyici genelinde algılama becerisinin daha üst seviyeye çıkması beklenmiştir. Türk resminde ve toplumunda da benzer bir durum söz konusudur. Sanat eleştirmeni hüviyetine sahip kişilerin üst kültür konumlarında bulunması sebebiyle, halkın algılama potansiyeline üst perdeden bakışları, kimi durumlarda rahatsız edici seviyeye ulaşmıştır. Eğitimle giderilecek bu sorun, Anadolu’da faaliyet gösteren güzel sanatlar eğitimi veren kurumların üzerine atılmış bir yük olarak ciddi bir sorumluluk getirmektedir.

Bilim ve sanatın gelişmesi yönündeki eğilimler, toplumların refah düzeyleri ölçüsünde mümkün olabilmektedir (Başbuğ, 2021: 13). Refah düzeyinin artırılması ile birlikte, ihtiyaçların genişleyeceği bir zemin bulunacağı kaçınılmazdır. Sanat denilen ve maddi güç gerektiren bu pahalı gereksinim, kitlelerin daha çok tüketim sağlayacağı bir mecraya dönüşecektir. Felsefi bakış açısının konuları arasına girecek bu etkileşim dili, aynı zamanda sosyolojik bakış açısıyla daha da çok irdelenebilir. Ancak burada, sosyolojik bir değerlendirmeden ziyade felsefi açıdan konuya yaklaşarak devam edilmesi daha uygun olacaktır.

Felsefeyi bir düşünce mekanizması olarak gören toplumun, sanat eserlerini ne olarak gördüğü sorunu, maalesef sanatçıda derin şüphe uyandırmaktadır. Bir meta olarak toplumsal bir araç veya form değerinin ne olduğu farklı yorumlara ve tartışmalara yol açmaktadır. Önce cevap verilmesi gereken başlıca konular arasında bulunan bu temel sorunun cevabı, algılama psikolojisi ve kültür seviyesinin göstergesi olarak nitelendirilmektedir. Sosyo-kültürel ortamın en değerli varlığı olan insanın cevaplandırması gereken sorulardan biri olan bireyin sanatı ne şekilde gördüğü, yaşam kültürünün psikolojik ihtiyacına cevap verecek, hayati öneme sahip sanat eserinin insan beynindeki yerini konumlandırması açısından önemlidir. Bu nedenle çalışmayı modernite kavramı özelinde ve özellikle de Türk resmindeki karşılığı olarak detaylandırmakta fayda vardır.

2. TÜRK RESMİNDE MODERNİTE KAVRAMI

Köken itibarıyla çok eski ve gelenekli bir kültüre sahip olan Türkler, kültürel kimlik ve halk değerlerine sıkı sıkıya bağlı bir millet olarak bilinmektedir. İ.S. 1000’de Asya bozkırlarından, Altay Dağları’na, oradan Güney Rusya’ya kadar geniş bölgelerde yaşayan ve Türkçe konuşan topluluklar, tarım kültürüyle birlikte sürdürdükleri yarı göçebe yaşamlarının etkisiyle, karışık bir kültürel dinamizm meydana getirmişlerdir (McNeill, 2015: 338). Yaşanılan farklı

coğrafyaların etkisi ile birlikte edinilen toplumsal bir kültür hareketi olarak bu sentez, Türklerin sanatsal anlamda özgün bir dil oluşturma süreciyle Anadolu'ya kadar intikal etmiştir. Ancak baskın ve milli değerlerine bağlı, yaşam kültürünün savunucusu olarak genlerine işlemiş bu sahip olma tutkusu, gelenekle bağıni zor koparan bir milli duruşa evrilmiştir. Bu sebeple, Batının düşünsel yeni kavramlarına mesafeli duran Türk toplumunun, geç özümseyen bir kadim kültürün modernite kavramını hemen benimseyerek işleme koyması biraz zaman almıştır. Türklerin Orta Asya bozkırlarından Avrupa içlerine kadar yayılma sürecine kadar geçen sürede, göç yollarında bıraktıkları izler, etkileşim dilinin geldiği noktayı görmek açısından son derece önemlidir. Eğer Türk sanatıyla ilgili bir gelişim profili ortaya konacaksa, bu izlerin takip edilerek modern toplum olma yolundaki adımlarının irdelenmesi yol gösterici olacaktır. Endüstri devrimini yoğun şekilde bir zorunluluk olarak yaşayan Batı karşısında konumlanan Türkler, bu değişim ve gelişimin biraz gerisinde kalmışlardır denilebilir. Bu devrimsel ve çağın en önemli toplum hareketlerinden biri olan sanayileşmeye karşı adım atmakta geç kalışımız, doğrudan sanat olgusuna da etki ederek, sanat süreci içinde gecikmeyi hızlandırmıştır.

Endüstri devriminin getirdiği nokta, ekonomiyle kesişen bir sanat piyasasının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Buradan hareketle, Endüstri Devrimi'nin icat ettiği modernite kavramı, Avrupa'da Aydınlanma Çağı'na işaret ederken, düşünce hareketi olarak hayatın büyük bir bölümünü etkilemiştir (Başbuğ, 2022: 3). Karl Marx, Emile Durkheim, Max Weber gibi düşünce adamlarının sosyolojiye kattığı bu kavram, farklı anlam kategorilerinde, yaşam kültüründe istendik davranışları izah ederek, farklı bakış açılarıyla yeni dünya kültürünün karşıtlıklarına işaret etmiştir. Bu kavramın Türkiye'ye sosyolojik yansımaları, geç de olsa fikirselsel bazda yansımıştır.

Türk modernleşmesine gidilen süreçte, teoride bireyi merkeze alan yapı, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti'nde toplumsal özcü düşüncelerle ilerlemeyi hedeflemiştir. Osmanlı için son derece önemli bir dönüm noktası olan Tanzimat dönemi, yazılan romanlardan başlayarak incelenirse ve Türk sosyologlarının çalışmalarına bakılırsa, modernleşme sürecinde en büyük kaygılardan birinin toplumun geleneklerini ve değerlerini yitirme ve başka bir toplum yapısına evrilme sorunudur (Ördem, 2018: 214). Gelenekten hızla uzaklaşma süreci, toplumun bütün damarlarına nüfuz eden özellik olmamakla birlikte, aydın ve sanatçı kesim üzerinde etkisinden söz edilebilir. Modernite kavramı, güncel durumunu yitirmeden taraftarlarının ürettiği fikir ve görsel materyallerle çağa uygun şekilde günümüzde de kendini güncellemeye devam etmektedir.

Maddi üretimin, düşünsel oluşumların, çalışmaların, her türden ilişki ve pratiklerin yerel, ulusal düzlemden küresele dönüştüğü dünyada, sanat da ayrı seyri yaşamaktadır (Coşkun, 2019: 17). Sanatın seyri noktasında, özellikle Batılı eğitim kurumlarında eğitim aldıktan sonra yurda dönen sanatçıların, Türk sanatına yeni bir kültürel ve sanatsal dinamizmi getirmesi, yurtda düzenlenen sanat etkinliklerine katılımın, sanat eğitimi alan kişi sayısının artmasına sebep olurken, Türkiye'de yeni sanat akımlarının doğmasının önünü açmıştır. İşte tam burada Türk sanatının ve düşün hareketinin yeni bir kavramla tanıştığı süreç başlamıştır. Özellikle 1970'lerden sonra yurdumuza giren modernizm, post modernizm ve modernite kavramı, yeni tartışmaları ve ideolojik ayrışmaları beraberinde getirerek yaşam kültürüne dönüşmüştür.

Modernitenin devam etmekte olduğunu, fakat dönüşüm geçirerek güncellendiğini savunanlar, durumu postmodernite gibi yeni bir kavramla açıklayarak literatüre farklı bir ifade şekli kazandırmışlardır (Erol, 2016: 64). Sosyoloji'nin konusu olan bu derin konuları fazla irdelemeden, ressam akademisyen Mustafa Cevat Atalay'ın eserlerindeki yansımalarına bakmakta yarar vardır.

3. MUSTAFA CEVAT ATALAY'IN YAZITLARI VE ANLAM DİLİ

Orta Anadolu'nun tarihi şehirlerinden biri olan Karaman ilinin Ermenek ilçesinde, 1973 yılında dünyaya gelen Mustafa Cevat Atalay, yükseköğreniminin lisans aşamasını Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Ana Bilim Dalı'nda tamamladıktan sonra, Milli Eğitim Bakanlığı'nda görsel sanatlar öğretmeni olarak hizmete başlamıştır. Sonrasında 2008 yılında yüksek lisans, 2013 yılında doktora eğitimlerini tamamlayarak, 2013 yılında Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Resim Bölümü'ne öğretim üyesi olarak atanmıştır. 2015 yılında Plastik Sanatlar Dalı'nda Doçent olmuş, 2020 yılında aynı alanda Profesör unvanı almıştır. 1998'lerden 2015 sonlarına kadar soyut resim üzerinde çalışan sanatçı, 2015-2020 yılları arasında portreler ve kadın figürleri üzerine çeşitli resim dizileri üretmiş, Enstalasyon uygulamalarına ilgi duymuştur. Uluslararası hakemli dergilerde editörlükleri, estetik ve sanat felsefesi, sanat eğitimi, posta sanatı, espas, resim sanatında rastlantı üzerine yayınları bulunan Mustafa Cevat Atalay, görsel sanatlarda imgelem durumuna odaklanmıştır. 2018 yılında sanat alanında yılın Görsel Sanatlar Akademisyeni ödülünü almıştır (Atalay, 2020: 216). Atalay'ın eserlerine geçmeden önce, onun resimlerindeki anlam dilini anlayabilmek için, çalışma alanında karşılaştığı kavramlar ve bu kavramların nesnel lekelere dönüşme sürecinin izlerini sürmekte yarar vardır. Yirminci yüzyılın ortalarından itibaren Türk toplumunun belki de sanat ortamına en hızlı biçimde nüfuz eden kapitalizm kavramı, hızla yayılan tüketim kültürünün bir parçası olarak gelişmekte olan Türkiye'de, en kolay ulaşılan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kapitalizm ve sanat terimleri, birbirlerini seven ve Türk sanat piyasasına ortak bir anlayışla hızla giren kavramlar olarak Türk toplumunda kalkınma çabasını teşvik eden anlamsal bir dil çözümlemesi yaratmaktadır.

Kapitalizm, çağının bir getirisi olarak sanatın kendisine evrensel boyutta yeni anlatı dili biçimleri oluşturmaya ve bunların sınır tanımaksızın yayılmasına olanak tanımıştır (Kozlu, 2018: 28). Modernizmin iki itici gücünden biri olan görsel sanatların, kapsamlı modernleşme süreçlerini ve toplumsal etkilerini yansıtmaya, ekonomik anlamda gelişim çizgisi yakalayan Türk toplumsal sınıfına cazip gelmiştir (Hopkins, 2018: 37). Kapitalizmin, modernizm veya güncel olanı araması veya teşvik etmesi, gelişmekte olan toplumsal düzende, gelişmişlik havası yaratan hareket olarak toplumu heveslendirmiştir. Özellikle aydın kesimde karşılık bulan bu hareket, entelektüel düşüncüyü üst seviyeye taşıyan sanatçı için, eserlerinde kullanacağı arayışa çıkış yolu sağlamıştır. Mustafa Cevat Atalay'ın eserlerinin anlam diline bakıldığında, modernizmin bütün dinamiklerinin yanında, kapitalizmin dayatması olan kültürel erozyona karşıt bir duruşu olduğu görülmektedir. Özellikle Yazıtlar serisi olarak isimlendirdiği eserlerinde, gelenekle hesaplaşma veya öteleme yerine, modernle tarihsel sentezleme çabası dikkati çekmektedir.

Şekil 1. Büyük Kral IV. Tudhaliya'nın mühür baskısı. Ortadaki dağ tanrısı tasviri adın bir parçasıdır (Seeher, 2011: 41)

Şekil 2. M. Cevat Atalay, Yazıtlar, 99x99 cm

Güncel sanatın; üretim öğeleri, materyal, kullanılan yenilikler açısından kendisine tanımladığı sınırsız özgürlükler ele alındığında, sanat objesi hakkında sanatçının fikri üretim şeklinde kendini gösteren özgünlükten söz etmek mümkündür (Başbuğ, 2021: 57). Atalay, için de bu özgünlük çabası, onun resimlerini Türk kültüründen beslenen soyut varlıklara dönüştürürken, aynı zamanda modern resim geleneğinin tüm özelliklerini içinde barındıran özgürlükçü kimliğini ortaya koymaktadır. Modernizmin geçmişi reddetmesine karşın, post- modernizmin kuşatıcı söylem dili ile geçmişe sahip çıkan bir Atalay ile karşılaşmaktadır.

Lyotard'ın (2020: 20) postmodernizmin temel aldığı insanın özgürleşmesi kavramı, Atalay resimlerinin başlıca çıkış felsefesini oluşturması açısından dikkate değerdir. Modern sanatın ilke ve elemanlarını sonuna kadar kullanan ve özümseyen Atalay, konu bakımından gelenekçi bir anlayışı benimserken, üslup bakımından geleneği reddeden çizgisiyle özgün bir dil oluşturarak Türk sanatı içinde kendini farklı bir yere konumlandırmıştır.

Modernist sanatçıların, gelenekçilerin geçmiş otoritesini yıkmak zorunda kalmaları, yeni değerler getirmeleri ve duygu çeşitliliğine gitmelerini mümkün kılmıştır (Crow, 2004: 251). Ancak bu durum Atalay resmi açısından bir anlam ifade etmemektedir. O, modernist hareketin geçmişle hesaplaşma hedefini, eserleri açısından yerelle evrensel arasında bir alana konumlandırmaktadır. Dünya sanatında bu şekilde idealleri olan sanatçılar mevcuttur. Hatta sanatlarındaki özgürlükçü tutumlarını, yaşadıkları coğrafyalarda sürdüremeyenler, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'ne giderek kendileri için daha özgür bir ortam arayışı içinde olmuşlardır. New York Ekolü olarak adlandırılan bu sanatçıların birlikteliği, kolektif bir hareket olarak sanat tarihine geçmiştir.

New York ekolü olarak adlandırılan Soyut Dışavurumculuk, Kübizm ve Gerçeküstücülük sanat akımlarından etkilenen sanatçıları inceleyen Atalay, eserlerinde renkçi dönüşümler meydana getirerek, tuval üzerinde tespit ettiği renkleri, biçimsel dokuya çevirerek, geçmiş kültürlerin formlarına dönüştürmüştür (Öndin, 2019: 267). Özellikle görüntü açısından uzaktan

leke haricinde resimsel bir ifade olarak direk psikolojik etki meydana getiren formlar, yakından incelendiğinde, kendi içinde anlamsal bir bütünlük meydana getirmektedir.

Görüntü, zaman ve mekânda kullanılan duyuşsal temel araçlardan biridir (Leppert, 2009: 18). Dolayısıyla görüntü, soyut, yinelenebilir göstergeler ve seslerle temsile ulaşan bir yapı içinde Atalay'ın resimsel dilinin bir parçasını oluşturmaktadır. Atalay, resimlerinde kadim kültürlerin simetrik ve geometrik formlarını direk olarak kompozisyonun bir parçası yapmaktansa, kaligrafik sert konturlar biçiminde fırça tuşlarıyla zemine yaymaktadır. Böylece maddeyi soyutlamaya giden anlayış ile kendi biçim dilini oluşturmaktadır.

Şekil 3. Hitit Kabartmaları, Tanrısal boğalar Hurris ile Seris Gökyüzü sembolünü taşıyıp yeryüzü sembolü üzerinde duruyorlar (Seeher, 2011: 52)

Şekil 4. M. Cevat Atalay, Yazıtlar, 100x100 cm

Soyutlama eğilimi, sanat tarihinin kalıcı bir özelliği olarak belirli dönemlerde, mesela neolitik çağda veya ilkel sanatın, Kelt sanatının, Arap sanatının belirli evrelerinde baskın üslup haline gelmiştir (Read, 2020: 100). Aslında soyutlama kültürü, mağara resimlerinden itibaren anlamsal bir bütünlük arz etmeyen insan elinin her değdiği izlerde mevcuttur. Ancak gerçekçi ve ilkesel resim dili, akademik eğitimin bir dayatması olarak sanatın amacını belirlemiştir. Dolayısıyla Atalay'ın yarattığı kişisel evren, geçmiş ressamalarda olduğu gibi bu akademik katı kurallara başkaldırı niteliğindedir. Atalay, sadece formları evrimleştirerek soyuta yönelen bir sanatçı değil, aynı zamanda soyut lekese dönüştürmelerle “hareketli soyut” ifadeler ortaya atmaktadır.

Rosenberg'in 1952 yılında tanımladığı “hareketli soyut” kavramı, yaratma süreci açısından farklı bir tanımlama biçimi olarak sanat tarihine girmiştir (Kandel, 2020: 101). Bu kavram özelinde Atalay'ın resim dili incelendiğinde, onun çalışmalarının soyut “şeylere” hareket kazandırarak kendi içinde yeniden maddesel dönüşümlere izin verdiği görülmektedir. Böylece bazı resimlerinde renk lekelerinin arasında beliren figürler, portreler, işaretler ortaya çıkmaktadır. İnsan doğası gereği, soyutlamanın ardında maddesel nesnelere arayan bir varlık olarak, Atalay'ın eserlerine bakarken, bu şekilde bir dönüşüm arayışı içinde bulunmaktadır.

İnsan, keşfetmeyi seven bir varlık olarak, yeniye ararken farklı durumlarla karşılaşabilmektedir.

Şekil 5. Ahlat Mezar Taşları, Baş Şahidesinin İç Yüzü (Karahan ve Reisoğlu, 2000: 118)

Şekil 6. M. Cevat Atalay, Yazıtlar, 144x144 cm

Lawson'a göre, insanlar yeninin ardındaki şeyi görmek istemişlerdir (Aktaran Giderer, 2003: 72). Atalay'ın izleyiciye sunmaya çalıştığı bu yeni şey, farklı resimlerindeki arayış ve merakı artırmaktadır. Böylece onun resimlerini inceleyen izleyici, her resminde zorunlu olarak farklı bir arayışa yönelmektedir. İnsan, arayışı neticesinde mükâfat olarak hakikat ve bilgiye ulaşarak tatmin olan akılsal bir yapıda olduğu içindir ki keşfetmeye meyilli bir varlıktır.

Hakikat veya bilginin deneyim, argüman ve düşünsel irdeleme yoluyla olası bir revizyonu yapan önermelerin yolunu açan keşfetmeye yönelik önemli bir yanı vardır (Harris, 2001: 43). Atalay'ın eserlerinde bu hakikat ve bilgiyi içeren argümanların bulunması, onun sanatının gücünü ve temsilini ortaya koymaktadır. Kullandığı nesnelere, çeşitli materyaller, çizgisel ifadeler, dokular, aynı zamanda onun kültürel alt yapısını oluşturmaktadır.

Dwight Macdonald'a göre kültür, resmi bir çizgiye, siyasetin gerekliliklerine bağlama girişiminde bulunulursa tehlike arz etmektedir (Aktaran Guilbaut, 2009: 71). Atalay'ın eserlerinde siyasi, ideolojik veya geçmişle hesaplaşma yöneliminden ziyade, geçmiş kültürlerin kullandığı dilin moderne dönüştürülmesi serüveni söz konusudur.

4. SONUÇ

Resim sanatında anlam dili oluşturan çok az sayıda Türk sanatçı, Batının sanat adına ilke ve normları seviyesinde işler üretmiştir. Türk resminin çoğunlukla dekoratif resim anlayışı üzerine kurulu temeli, akademik eğitimin yeterince verilememesi, Türk resminin gelişimini yavaşlatan unsurlardan bazılarıdır. Sanata yeni formlar kazandırma sürecinde geriye düşen Türk sanatçısı, eserlerinde anlam örüntü dilini yansıtmakta zorlanırken, çıkış yolunu Batı temelli sanatçıların eserlerinden etkilenecek belirlemeye çalışsa da, görece olarak beklenen seviyeye ulaştığı düşünülmemektedir. Bireysel sanatı kabul etmiş, Anadolu'nun ortasında

sanat eğitimi almış Mustafa Cevat Atalay'ın eserleri, bu arayışta kendi form dilini oluştururken, geleneksel formları kompozisyonun merkezine yerleştiren bir yansıma hedeflemiştir. Köklerini, doğu kültürünün motif dilinde, taş kabartmalarda, toplulukların el sanatlarındaki geometrik formlarda bulan Atalay, renk aralarında kullandığı koyu konturlarla, lekelerle geçişlerle bağlantı kurmuştur. Eserlerinde tesadüfi dokulara yer vermeyen sanatçı, kendine has detaycı yaklaşımla asimetrik formlara dönüştürdüğü non-figüratif öğelerle sembolik göndermeler ifade etmiştir. Yazıtlar serisi, farklı formlara kazınmış kelime bütünlüğünün tuval üzerinde yeniden inşasını yansıtmaktadır.

Sanatçı, yaşadığımız çağda sanatı açısından belki hak ettiği seviyeye tam ulaşmasa da, gelecekte onun sanatını anlayan ve özümseyen bir nesle hitap edecektir. Eserlerindeki derin anlam ve ifadelerin özelliklerinin iyi anlaşılması için mutlak surette tarihsel çıkış yolunun incelenmesi gereklidir. Atalay'ın eserleri geçmiş kadim kültürlerin kodlarını çözümüyle gayretinin veya yorumunun izleri şeklindedir. Çizgisel formlar, geniş renk lekeleri, fonda bırakılan dingin yüzeyler, kompozisyonun ortasına yerleştirilmiş küçük ve sıkışık pentürel dinamizm, eserlerindeki anlam örüntüsünü derinleştirmektedir. Sıcak ve soğuk renk dengesini koruyan, fonda sağladığı dinginlikle, kompozisyonun ön planında kullandığı renk lekelerine ve dokularına yer açarak, derinliği artıran Atalay, koyu renkler ile sıcak renkleri yan yana getirerek resmin etki gücünü üst seviyeye çıkarmaktadır. Böylece Atalay'ın sanatsal yolculuğu, izleyiciyi tarihsel bir yolculuğa çekmekte ve resimlerindeki anlam dilinin şifrelerini zamana bırakmaktadır.

KAYNAKÇA

- Atalay, M.C. (2020). Posta Sanatı Kitabı Sanatsal Kuram ve Uygulama. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Başbuğ, F. (2021). Modern Sanatta Yeni Yaklaşımlar I Modern Sanatta Eleştirel Dil. (Editörler: Zuhul Başbuğ, Fatih Başbuğ), Ankara: Gece Kitaplığı.
- Başbuğ, F. (2022). Sanat Araştırmaları I Modernizm Etkisinde Değişen Resim Sanatı (Editörler: Zuhul Başbuğ, Fatih Başbuğ), Ankara: Gece Kitaplığı.
- Başbuğ, Z. (2021). Modern Sanatta Yeni Yaklaşımlar I Temel Tasarım Renk Eğitiminde Güncel Sanat Denemeleri. (Editörler: Zuhul Başbuğ, Fatih Başbuğ), Ankara: Gece Kitaplığı.
- Coşkun, Z. (2019). 21. Yüzyılda Sanat...? Kurumlar, İletişim ve Yönetim. İstanbul: İkaros Yayınları.
- Crow, T. (2004). Modernism and Modernity. The Vancouver Conference Papers. (editors: Benjamin H.D. Buchloh, Serge Guilbaut, David Solkin), The Press of the Nova Scotia College of Art and Design.
- Erol, Önder P. (2016). Modernite Projesinin Kökenleri, Dinamikleri ve Sonu. Sosyoloji Dergisi, Sayı: 33.
- Giderer, H.E. (2003). Resmin Sonu. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Guilbaut, S. (2009). New York Modern Sanat Düşüncesini Nasıl Çaldı Soyut Dışavurumculuk, Özgürlük ve Soğuk Savaş. İstanbul: Sel Yayıncılık.

- Kandel, E.R. (2020). Sanatta ve Beyin Biliminde İndirgemecilik İki Kültür Arasında Köprü Kurmak, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Karahan, R. Reisoğlu, S. (2000). Ahlat Meydan Mezarlığı Kadılar Bölümü Mezar Taşları, İstanbul: Dergah Yayınları.
- Kozlu, D. (2018). Sanatta Bir Dönüşüm Alanı: Doğa. Ankara Dorlion Yayınları.
- Harris, J. (2001). Yeni Sanat Tarihi. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Leppert, R. (2009). Sanatta Anlamların Örneği. İstanbul: Sanat ve Kuram Yayınları.
- Lyotard J.F. (2020). PostModerne Dönüş, Modernizm Serüveni Bir Temel Metinler Seçkisi 1840-1990. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Hopkins, D. (2018). Modern Sanattan Sonra 1945-2017. İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- McNeill, W. (2015). Dünya Tarihi. (çeviren: Alaeddin Şenel), Ankara: İmge Kitabevi.
- Öndin, N. (2019). Modern Sanat. İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- Ördem, Aydoğmuş Ö. (2018). Modernite Kültürü ve Türk Modernleşmesi. Sosyoloji Notları Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 2.
- Read, H. (2020). Modern Sanatın Felsefesi. İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- Seeher, J. (2011). Taşa Yontulu Tanrılar Hitit Kaya Tapınağı Yazılıkaya. İstanbul: Ege Yayınları.